

Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 26.05.1995, sp. zn. 1 Tz 6/95, ECLI:CZ:VSPH:1995:1.TZ.6.1995.1

Číslo: 57/1995

Právní věta: Jednání pachatele, který najme ženu do ciziny s úmyslem, aby tam provozovala prostituci, nebo ji do ciziny za tímto účelem zláká, popř. dopraví, naplňuje znaky trestného činu obchodování se ženami podle § 246 odst. 1, 2 písm. c) tr. zák., a to i za předpokladu, že žena přitom jedná dobrovolně, se znalostí všech okolností tohoto jednání pachatele. Trestný čin obchodování se ženami podle § 246 odst. 1, 2 písm. c) tr. zák. je ve vztahu k trestnému činu kuplířství podle § 204 odst. 1 tr. zák. trestným činem speciálním a jeho jednočinný souběh s tímto trestným činem je proto vyloučen. O stejný vztah jde i v případě, kdy je skutek naplňující znaky těchto trestných činů spáchán členem organizované skupiny, popř. na ženě mladší než osmnáct let /konkurence skutkových podstat ustanovení § 246 odst. 1, 2 písm. a), c) tr. zák. a ustanovení § 204 odst. 1, 3 písm. b) tr. zák., resp. ustanovení § 246 odst. 1 písm. b), c) tr. zák. a ustanovení § 204 odst. 1, 3 písm. c) tr. zák./.

Soud: Vrchní soud v Praze

Datum rozhodnutí: 26.05.1995

Spisová značka: 1 Tz 6/95

Číslo rozhodnutí: 57

Číslo sešitu: 10

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Obchodování se ženami

Předpisy: 140/1961 Sb. § 204 odst. 1
§ 246 odst. 1
§ 246 odst. 2 písm. c)

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 57/1995 sb. rozh.

Jednání pachatele, který najme ženu do ciziny s úmyslem, aby tam provozovala prostituci, nebo ji do ciziny za tímto účelem zláká, popř. dopraví, naplňuje znaky trestného činu obchodování se ženami podle § 246 odst. 1, 2 písm. c) tr. zák., a to i za předpokladu, že žena přitom jedná dobrovolně, se znalostí všech okolností tohoto jednání pachatele.

Trestný čin obchodování se ženami podle § 246 odst. 1, 2 písm. c) tr. zák. je ve vztahu k trestnému činu kuplířství podle § 204 odst. 1 tr. zák. trestným činem speciálním a jeho jednočinný souběh s tímto trestným činem je proto vyloučen. O stejný vztah jde i v případě, kdy je skutek naplňující znaky

těchto trestných činů spáchan členem organizované skupiny, popř. na ženě mladší než osmnáct let /konkurence skutkových podstat ustanovení § 246 odst. 1, 2 písm. a), c) tr. zák. a ustanovení § 204 odst. 1, 3 písm. b) tr. zák., resp. ustanovení § 246 odst. 1 písm. b), c) tr. zák. a ustanovení § 204 odst. 1, 3 písm. c) tr. zák./.

(Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 26. 5. 1995 sp. zn. [1 Tz 6/95](#))

K stížnosti pro porušení zákona Vrchní soud v Praze vyslovil, že rozsudkem Krajského soudu v Brně ze dne 28. 9. 1994 sp. zn. 3 To 302/94 byl porušen zákon ve prospěch obviněného.

Z odůvodnění:

Rozsudkem Okresního soudu v Uherském Hradišti ze dne 9. 8. 1994 sp. zn. 3 T 60/94 byl obviněný N. D. uznán vinným dílem dokonáným dílem nedokonáným trestným činem obchodování se ženami podle § 8 odst. 1, § 246 odst. 1, odst. 2 písm. b), c) tr. zák., ve znění zákona č. 557/1991 Sb., a odsouzen podle § 246 odst. 2 tr. zák. k trestu odnětí svobody v trvání tří let, pro jehož výkon byl podle § 39a odst. 2 písm. c) tr. zák. zařazen do věznice s ostrahou. Podle § 57 tr. zák. mu byl uložen trest vyhoštění.

K odvolání obviněného rozhodl Krajský soud v Brně rozsudkem ze dne 28. 9. 1994 sp. zn. 3 To 302/94 tak, že podle § 258 odst. 1 písm. b) tr. ř. napadený rozsudek Okresního soudu v Uherském Hradišti zrušil a podle § 259 odst. 3 tr. ř. sám rozhodl tak, že obviněného N. D. uznal vinným trestným činem kuplířství podle § 204 tr. zák., ve znění zák. č. 557/1991 Sb., a podle téhož zákonného ustanovení mu uložil trest odnětí svobody v trvání dvanácti měsíců, pro jehož výkon jej podle § 39a odst. 2 písm. b) tr. zák. zařadil do věznice s dozorem.

Podle zjištění Krajského soudu v Brně se obviněný trestného činu dopustil tím, že v období od února 1992 do 25. 10. 1993 v okresech Uherské Hradiště a Zlín společně s dalšími občany bývalé Jugoslávie vyhledával mladé dívky, kterým nabízel zabezpečení práce v Itálii a Rakouskou s úmyslem, aby jich tam bylo použito k provozování prostituce, přičemž takto zjednal A. T., V. Z. a M. N. a pokusil se také zjednat i J. M. a V. H.

Rozsudek Krajského soudu v Brně nabyl právní moci dne 28. 9. 1994.

V šestiměsíční lhůtě od právní moci (§ 272 tr. ř.) podal ministr spravedlnosti ČR v neprospěch obviněného proti rozsudku krajského soudu stížnost pro porušení zákona. V odůvodnění mimořádného opravného prostředku konstatoval ministr spravedlnosti ČR, že napadeným rozsudkem krajského soudu byl porušen zákon v ustanoveních § 254 odst. 1 tr. ř. a § 204 tr. zák., ve znění zákona č. 557/1991 Sb. Především namítl, že skutková zjištění soudů obou stupňů, která odpovídají provedenému dokazování, je nutné právně kvalifikovat jako trestný čin obchodování se ženami podle § 246 odst. 1, odst. 2 písm. b), c) tr. zák. a vyslovil nesouhlas s výkladem tohoto ustanovení tak, jak jej učinil Krajský soud v Brně. Navrhl, aby Vrchní soud v Praze vyslovil porušení zákona, aby zrušil napadený rozsudek Krajského soudu v Brně včetně všech rozhodnutí na něj obsahově navazujících, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu, a dále aby postupoval podle § 270 odst. 1 tr. ř.

Vrchní soud v Praze přezkoumal podle § 267 odst. 1 tr. ř. na podkladě stížnosti pro porušení zákona správnost všech výroků napadeného rozsudku, jakož i řízení, jež mu předcházelo, a shledal, že zákon byl porušen ve prospěch obviněného.

Skutkové závěry, které ve věci učinil nalézací soud a které krajský soud převzal, byly učiněny v souladu s obsahem provedených důkazů ve věci. Oba soudy vycházely především z výpovědí svědkyň

A. T., V. Z. a M. N., jež popsaly způsob nabídky získat v zahraničí peníze za provozování prostituce, jakož i samotný průběh této jejich činnosti po příjezdu do Itálie, resp. Rakouska u svědkyně M. N. V podstatě všechny svědkyně shodně potvrdily, že ještě před vycestováním jim byl znám důvod jejich pobytu v cizině, kterým se obviněný ani jeho přátelé netajili. Svědkyně M. N. uvedla, že nejprve jí obviněný nabídl možnost výdělků v zahraničí, aniž by hovořil o prostituci. Bylo mu známo, že jí dosud není osmnáct let, a proto také nebyla odvezena do Itálie, nýbrž do Rakouska, kde provozovala prostituci v různých barech poté, co podle své výpovědi neměla možnost tuto činnost odmítnout. Svědkyně J. M. a V. H. vypověděly o tom, že jim obviněný učinil nabídku práce v zahraničí. Potom, co zjistily, o jaký druh práce by se jednalo, odmítly.

Skutkové závěry ve věci tedy vyznívají tak, že obviněný se svědkyněmi A. T. a V. Z. uzavřel dohodu o provozování prostituce v cizině. Svědkyni M. N. odvezl do Rakouska pod slibem výdělků, avšak s úmyslem, aby tu provozovala prostituci, což po určitou dobu činila, a svědkyním J. M. a V. H. možnost takového výdělků v zahraničí nabízel, přičemž pro jejich nezájem se tak nestalo.

Krajský soud v Brně v napadeném rozhodnutí argumentoval v rámci právní kvalifikace jednání obviněného gramatickým výkladem jednoho ze znaků skutkové podstaty trestného činu obchodování se ženami podle § 246 tr. zák. „aby jí bylo užito k pohlavnímu styku“, z něhož dovodil názor, že žena se stává pouhým zbožím, předmětem určitého obchodu. To jej vedlo k závěru, že v posuzovaném případě, kdy ženy souhlasily s cestou do ciziny za účelem provozování prostituce, popř. měly do ciziny vycestovat dobrovolně za tímto účelem, nebyly znaky tohoto trestného činu naplněny.

Trestného činu obchodování se ženami podle § 246 odst. 1 tr. zák. se dopustí ten, kdo do ciziny zláká, najme nebo dopraví ženu v úmyslu, aby jí tam bylo užito k pohlavnímu styku s jiným. Kvalifikované skutkové podstaty podle § 246 odst. 2 tr. zák. se pak dopustí ten, kdo jednak spáchá čin v odstavci 1 jako člen organizované skupiny, jednak spáchá takový čin na ženě mladší než osmnáct let, nebo spáchá takový čin v úmyslu, aby ženy bylo užito k prostituci.

Pachatelem trestného činu kuplířství podle § 204 tr. zák., ve znění zák. č. 557/1991 Sb., je ten, kdo jiného zjedná, přiměje nebo svede k provozování prostituce, nebo kdo kořistí z prostituce provozované jiným. Novela trestního zákona provedená zákonem č. 290/1993 Sb. převzala dosavadní právní úpravu tohoto zákonného ustanovení v základní skutkové podstatě a pouze stanovila přísnější postih v určitých vyjmenovaných případech, což vyjádřila kvalifikovanými skutkovými podstatami (§ 204 odst. 1, odst. 2, odst. 3 písm. a), b), c), odst. 4 zák. č. 290/1993 Sb).

Při srovnání zákonných předpokladů pro naplnění základních skutkových podstat obou těchto trestných činů je zjevné, že ani u jednoho z nich není vyloučena dobrovolnost na straně poškozených, pokud jde o jejich vztah k tomu, co mají podle úmyslu pachatele vykonávat, pouze § 246 tr. zák. výslovně stanovil, že předmětem útoku pachatele může být pouze žena. Jednání spočívá jednak ve zlákání, čímž se rozumí získání ženy k odchodu do ciziny, jednak v najmutí, což představuje uzavření dohody mezi pachatelem a ženou o jejím odchodu do ciziny. Poslední možný způsob jednání je dopravení ženy do ciziny, což je fyzické přemístění ženy do zahraničí. Ve všech třech případech musí jít o jednání v úmyslu, aby ženy bylo užito v cizině k pohlavnímu styku s jiným, přičemž tento záměr je nutno prokazovat pouze na straně pachatele, nemusí být výslovně dohodnut. Trestný čin je dokonán tím, že žena je zlákána, najmuta do ciziny, resp. je odvezena za hranice našeho státu.

U trestného činu obchodování se ženami, na rozdíl od trestného činu kuplířství, nemusí úmysl pachatele zahrnovat provozování prostituce, postačí užítí ženy k pohlavnímu styku. Pokud však je takový úmysl přítomen, bude za splnění dalších zákonných znaků naplněna kvalifikovaná skutková podstata tohoto trestného činu podle § 246 odst. 1, 2 písm. c) tr. zák.

Podle § 204 tr. zák. jsou trestné dva druhy jednání, jednak zjednání, přiměnění a svedení jiného k

provozování prostituce, jednak kořistění z prostituce provozované jiným. I tento trestný čin tedy v určitých případech předpokládá uzavření dohody mezi kuplířem a osobou, která má provozovat prostituci (pachatel jiného zjedná).

Oběma zákonnými ustanoveními byla provedena Mezinárodní úmluva o potlačování a zrušení obchodu s lidmi a vykořisťování prostituce jiného z roku 1949, k níž tehdejší Československo přistoupilo dne 14. 3. 1958. Nabytím platnosti úmluvy mezi stranami přestaly platit předchozí mezinárodní úmluvy z roku 1904, 1910, 1921 a 1933.

S názorem krajského soudu, pokud vycházel z gramatického výkladu znaku, „aby jí tam bylo užito k pohlavnímu styku,“ a přikládal mu význam, že uvedené ustanovení předpokládá, že žena je nedobrovolným předmětem jednání pachatele, nelze souhlasit. Pasivní kondicionál v této části znaků skutkové podstaty nelze oddělit od úplné zákonné dikce. Z obsahu pojmů vyjadřujících způsob jednání pachatele nevyplývá, že by případný souhlas ženy s odchodem do ciziny za účelem jejího užití k pohlavnímu styku vylučoval možnost právní kvalifikace trestného činu obchodování se ženami podle § 246 tr. zák.

Rozlišujícím hlediskem pro právní posouzení skutku jako trestného činu kuplířství podle § 204 odst. 1 tr. zák. nebo trestného činu obchodování se ženami podle § 246 odst. 1, 2 písm. c) tr. zák. je ta skutečnost, zda místem provozování prostituce má být území naší republiky nebo cizího státu. Trestný čin kuplířství takové rozlišení neobsahuje, avšak u trestného činu obchodování se ženami tvoří taková skutečnost jeden ze zákonných znaků skutkové podstaty. Zákonné znění tohoto trestného činu je jednoznačné v tom směru, že trestnost pachatele je mimo jiné podmíněna tím, že k prostituci došlo nebo mělo dojít v cizině, nikoli tedy na území našeho státu. Ustanovení § 246 odst. 1, 2 písm. c) tr. zák. je tedy speciální, neboť vymezuje část jednání pachatele tak, že musí být směřováno do ciziny. V případech, kdy vzhledem k určitým společným rysům znaků skutkových podstat obou těchto trestných činů bude možná úvaha o použití právní kvalifikace obou z nich, se proto stane rozhodujícím kritériem pro právní posouzení skutku právě splnění podmínky trestnosti spočívající v tom, aby pachatel zlákal, najal nebo dopravil ženu do ciziny v úmyslu, aby jí tam bylo užito k prostituci.

V posuzované věci bylo jednoznačně prokázáno, že obviněný najal svědkyně A. T. a V. Z., zlákal svědkyni M. N., pokusil se o najmutí svědkyň J. M. a V. H. do ciziny v úmyslu, aby jich tam bylo užito k prostituci, přičemž J. M. a M. N. v té době byly mladší než osmnáct let, čímž naplnil zákonné znaky trestného činu obchodování se ženami podle ust. § 246 odst. 1, odst. 2 písm. b), c) tr. zák. dílem dokonaného dílem nedokonaného podle ust. § 8 odst. 1 tr. zák., § 246 odst. 1, odst. 2 písm. b), c) tr. zák.

Pokud tedy Krajský soud v Brně napadeným rozsudkem uznal obviněného vinným trestným činem kuplířství podle § 204 tr. zák., ve znění zák. č. 557/1991 Sb., nepostupoval v souladu se skutkovými zjištěními ve věci, která posoudil podle neodpovídajícího ustanovení trestního zákona.

Vrchní soud v Praze proto vyslovil porušení zákona v ustanovení § 204 tr. zák., ve znění zák. č. 557/1991 Sb. Pokud jde o aplikaci trestního zákona účinného v době, kdy byl čin spáchán, posuzuje se podle pozdějšího zákona jen tehdy, jestliže to je pro pachatele příznivější.

Po vyslovení porušení zákona se zabýval Vrchní soud v Praze otázkou, zda je nutné zrušit napadený rozsudek krajského soudu a učinit ve věci rozhodnutí nové (§ 270 odst. 1 tr. ř., § 271 odst. 1 tr. ř.). V rámci těchto úvah sledoval Vrchní soud v Praze zájem na stabilitě soudního rozhodnutí. V posuzované věci je obviněný cizím státním příslušníkem a po propuštění z výkonu trestu odnětí svobody se zdržuje v místě svého bydliště ve Vídni. Nelze předpokládat, že by se dobrovolně podroboval výzvám soudu a reagoval na předvolání k hlavnímu líčení. Přestože by s ohledem na

rozpětí trestní sazby u trestného činu obchodování se ženami podle § 246 odst. 2 tr. zák. obviněnému v novém řízení před soudem zjevně hrozilo uložení vyššího trestu odnětí svobody, nejví se potřeba nového projednání a rozhodnutí ve věci natolik důvodná, aby si vyžádala zrušení napadeného rozsudku a pokračování v trestním řízení. Proto Vrchní soud v Praze vyslovil pouze porušení zákona v ustanovení § 204 tr. zák., ve znění zák. č. 557/1991 Sb., a nezrušil napadený rozsudek Krajského soudu v Brně. ?